

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк 2020

Силабус навчальної дисципліни «МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ»
підготовки МАГІСТРА, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035
Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробник: **Рись Л. Ф.**, доцент кафедри німецької філології, кандидат
філологічних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької
філології

протокол №1 від 28.08.2020 р.

Завідувач кафедри: (Застровська С. О.)

© Рись Л. Ф., 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, магістр	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 10-ий
		Лекції 12 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 8 год.
		Самостійна робота 64 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		німецька

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рись Лариса Федорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	м.т. 050 7217876
	rys.larysa@vnu.edu.ua , larysa_rys@yahoo.de
Сторінка курсу в Moodle:	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=779
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VG00MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Міжкультурна комунікація – це наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот. Оскільки курс призначений для студентів-германістів, **предметом** вивчення є специфіка обміну інформацією між представниками німецькомовних лінгвокультур, прийняті в цих національних спільнотах мовні

стереотипи і норми поведінки, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо.

2. Пререквізити.

Курс «Міжкультурна комунікація» пропонується студентам, які мають глибокі та ґрунтовні знання з комунікативної лінгвістики, етно-, соціо- та психолінгвістики. Ця дисципліна опирається також на базові поняття семіотики, психології культури, лінгвокраїнознавства та лінгвокультурології.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – підготувати студентів до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування із представниками німецькомовних лінгвокультур.

Основні **завдання** курсу:

- ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;
- розвинути культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки;
- формувати вміння і навички застосовувати на практиці отримані знання в конкретній ситуації міжкультурного контакту;
- досягати інтеркультурної та транскультурної свідомості.

4. Результати навчання (компетентності).

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- основні поняття й терміни дисципліни;
- типи, види, форми, моделі, структурні компоненти міжкультурної комунікації;
- особливості культури націй (зокрема української та німецької), що сприяють досягненню взаєморозуміння і позитивного результату у міжнаціональному спілкуванні;

- природу міжкультурних непорозумінь і способи їх подолання;
- методи та прийоми досягнення позитивного результату міжкультурної комунікації.

Курс навчання передбачає набуття міжкультурної комунікативної компетенції, яка включає наступні часткові **компетенції**:

- розуміння феномену культури по відношенню до сприйняття, мислення, установок, способу поведінки та діяльності людини;
- розуміння культурної обумовленості своїх і чужих дій;
- розуміння культурних розбіжностей партнерів по спілкуванню та особливостей процесу міжкультурної комунікації;
- готовність до метакомунікації;
- повага до інших культур;
- толерування специфіки інших культур та їхніх представників;
- здатність розглядати свої погляди та моделі поведінки на тлі власних культурних та соціокультурних норм та дистанціюватися від них;
- здатність толерувати різноманітні інтереси, очікування та потреби та зважати на них у процесі встановлення порозуміння;
- здатність та готовність перенестися і зрозуміти нову незнайому ситуацію та оточення;
- володіння відповідними прийомами поведінки у ситуаціях міжкультурного спілкування;
- володіння навичками попередження та усунення ситуацій комунікативної невдачі на рівні спілкування представників різних лінгвокультур;
- вміння вести науковий пошук щодо дослідження проблем міжкультурної комунікації.

5. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Interkulturelle Kommunikation als Spezialfall sozialer						

Kommunikation						
Thema 1. Interkulturelle Kommunikation als Wissenschaft und Lehrfach. Interkulturelle Trainingsformen und –methoden.		2		8	1	ДС
Thema 2. Grundlagen der Kommunikation		2		8		ДС
Thema 3. Kultur und ihre Rolle in der Kommunikation		1	1	8	1	ДС,ТР,РК
Thema 4. Kulturstandards und Kulturdimensionen		1	1	8	1	ДС,ТР,РК
Разом за модулем 1	43	6	2	32	3	
Змістовий модуль 2. Kulturelle Differenzen						
Thema 5. Das Eigene und das Fremde in der interkulturellen Kommunikation. Aufenthalt in einer fremden Kultur. Stereotype		2	2	8	1	ДС,ТР,РК
Thema 6. Verbaler Ausdruck kultureller Differenzen. Nonverbale Kommunikation		1	2	8		ДС,ТР,РК
Thema 7. Raum und Zeit als Rahmen von Kommunikation.		1	1	8	1	ДС,ТР,РК
Thema 8. Wertorientierungen. Verhaltensmuster: Sitten, Normen, Rollen.		2	1	8	1	ДС,ТР,РК
Разом за модулем 2	47	6	6	32	3	ДС,ТР,РК
Всього годин:	90	12	8	64	6	

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Оскільки лекційні заняття з курсу проводяться у вигляді дискусій та інформативних тренінгів, самостійна робота студентів передбачає самостійне опрацювання матеріалів по темі лекції та пошук аргументів для дискусії.

Семінарські заняття проводяться у формі практичних тренінгів, орієнтованих на здобуття досвіду та підвищення сензитивності до міжкультурної взаємодії. Самостійна робота студентів при підготовці до семінарських занять полягає у підготовці презентацій до окремих тем курсу, розв’язуванні кейсів / критичних інцидентів, пошуках та систематизації нових

критичних / позитивних інцидентів, симулятивних ігор та проблемних завдань, які можна використовувати для проведення міжкультурних тренінгів.

IV. Політика оцінювання

При поточному оцінюванні знань студентів враховуються: участь у дискусіях під час проведення лекційних та семінарських занять, робота над додатковою літературою, вміння використовувати набуті знання на практиці, вміння аналізувати ситуації міжкультурної взаємодії. Робота студентів під час лекцій та семінарів оцінюється максимально у 5 балів. За кожний змістовий модуль студент має можливість отримати максимальну кількість балів - «20» (середній бал помножено на коефіцієнт 4), всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів.

У випадку відсутності на занятті чи невиконання одного із видів обов'язкових робіт по темі студент отримує 0 балів за невиконаний вид роботи. У разі поважної причини студент може перездати тему під час проведення консультацій.

Учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, під час написання рефератів та наукових тез коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей. У разі виявлення академічного плагіату під час написання рефератів та несамостійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть. Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у два етапи: письмовий контроль у вигляді тесту та усне опитування. Кількість балів підсумкового контролю

розподіляється таким чином: письмовий тест – 30 балів, усне опитування – 30 балів, разом – 60 балів. Для письмового контролю пропонуються комплекти тестових завдань. Усний підсумковий контроль дає теж максимальну кількість балів – 30. Студентам пропонуються три питання, кожне з яких оцінюється в 10 балів максимально.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Вежицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
2. Гришаева Л. И., Цурикова Л. В. Введение в теорию межкультурной коммуникации: учеб. пособ. для студ. лингв. ф-в высш. учеб. зав-й. 4-е изд., стер. М. : Академия, 2007. 336 с.
3. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. К. : Академія, 2012. 288 с.
4. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. М. : Академия, 2001. 208 с.
5. Основы межкультурной коммуникации : учеб. для вузов / ред. А. П. Садохин. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352с.
6. Рись Л. Ф. Einführung in die kommunikative Linguistik (Вступ до комунікативної лінгвістики) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 192 с.
7. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. М. : Слово, 2000. 624 с.

8. Baur R., Meder G. Interkulturelle Erziehung und Zweisprachigkeit. Baltmannsweiler : Schneider Verlag, 1992.
9. Bolten J. Interkultureller Trainingsbedarf aus der Perspektive der Problemerkahrungen entsandter Führungskräfte. Götz Klaus (Hg.) *Interkulturelles Lernen / Interkulturelles Training*. 4. Auflage. München und Mering : Rainer Hampp Verlag, 2002. S. 61-80.
10. Bolten J. Interkulturelle Trainings neu denken. *Interculture Journal*. 2016. Bd. 15, H. 26. S. 75-88.
11. Bolten J. Interkulturelle Lernprozesse neu gedacht. Goethe-Institut e. V., Redaktion Magazin Sprache Januar 2017. URL : <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20906565.html>
12. Broszinski-Schwabe E. Interkulturelle Kommunikation : Missverständnisse - Verständigung. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011. URL: <https://issuu.com/audio2brain/docs/interkulturelle-kommunikation>
13. Ehlers K.-H. Zur Anrede mit Titeln in Deutschland, Österreich und Tschechien. *Brücken*. NF 12, 2004. S. 85-134.
14. Fink G. Interkulturelles Management. New York-Wien, 2001.
15. Heringer H. J. Interkulturelle Kommunikation. Grundlagen und Konzepte. Tübingen : Narr Francke Attempto Verlag, 2014. 256 S.
16. Hofmann M. Interkulturelle Literaturwissenschaft. Eine Einführung. Paderborn : Wilhelm Fink Verlag, 2006.
17. Hofstede G. Lokales Denken, globales Handeln : Kultur, Zusammenarbeit und Management. München, 2001.
18. Kaufmann A. Theorie und Praxis des interkulturellen Trainings. URL : <http://www.puceproductions.com/Projekt.pdf>
19. Kühn P. Interkulturelle Semantik. Nordhausen : Traugott Bautz, 2006.
20. Lüsebrink H.-J. Interkulturelle Kommunikation: Interaktion. Fremdwahrnehmung. Kulturtransfer. Stuttgart. Weimar : J. B. Metzler Verlag, 2008. 213 S.
21. Maletzke G. Interkulturelle Kommunikation: Zur Interaktion zwischen Menschen verschiedener Kulturen. Opladen : Westdt. Verl., 1996. 226 S.

- 22.Mast C. Unternehmenskommunikation : Ein Leitfaden. München : UVK Verlag, 2018. 492 S.
- 23.Moser-Ha H. Was heißt Einwanderer zu sein : Zu den psychosozialen Voraussetzungen für das Gelingen der Integration. URL : <http://www.bbpp.de/einwandern.htm>
- 24.Thomas A. Interkulturelle Handlungskompetenz – Schlüsselkompetenz für die moderne Arbeitswelt. *Arbeit*. 2006. Heft 2. Jg. 15. S. 114-125. URL : <https://eldorado.tu-dortmund.de/bitstream/2003/28675/1/thomas.pdf>